

Felsőoktatási rangsorok

Hogyan mérik az egyetemeket?

Szluka Péter

Központi Könyvtár

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Felsőoktatási Rangsorok

Néhány rangsoroló szervezet

- Times Higher Education (THE)
- Quacquarelli Symonds (QS)
- ShanghaiRanking
- U.S. News
- RoundRanking , Leiden, URAP, CWUR, Webometrics, U-Multirank stb..

Általános rangsor típusok

- World University Ranking
- Subject Ranking
- Regional Ranking
- Egyéb (Pl. Impact Ranking)

A rangsorok különbözőségeire törekszenek

- Ahány rangsor, annyi módszertan
- Általában több indikátor súlyozott átlaga alapján
- Adatforrások:
 - Nyilvános adatbázisok
 - Bibliometriai adatbázisok
 - Egyetemek adatszolgáltatása
 - Kérdőívek
- Gyakori indikátortípusok:
 - Bibliometriai mérőszámok (közös nevező a rangsorokban)
 - Reputáció
 - Oktatás / kutatás minőségére vonatkozó adatok (pl. oktatók, hallgatók száma, bevétel, nemzetközi együttműködés, innováció stb.)
 - Jelentős szakmai díjakat kapott munkatársak, alumni

Bibliometriai adatforrások

- Tradicionális alapok:
 - Publikációk és hivatkozásaik hálózatának vizsgálata
- Alternatív alapok:
 - Altmetric: Megtekintési adatok, közösségi oldalakon említések, stb.. (egyelőre kevésbé használt)
- Nagy kereskedelmi bibliometriai adatbázisok (jelenleg a leggyakoribb)
 - Scopus / SciVal (Elsevier)
 - Web of Science / InCites (Clarivate Analytics)
- Egyéb források
 - Google Scholar
 - OpenAlex (Ingyenes, várhatóan növekszik majd a szerepe)

SciVal

ELSEVIER

Scopus®

 Clarivate
Analytics

WEB OF SCIENCE™

InCites

Google Scholar

OpenAlex

Rangsorokban használt bibliometriai indikátorok

- **Közlemények száma**
 - Abszolút szám (méretfüggő), vagy kutatói létszámra normalizált
 - Típusra korlátozás (pl. article, review)
 - Általában bekerülési korlát
- **Idézettségi adatok:**
 - Idézetek száma (pl. QS, ShanghaiRanking, USNews)
 - Szakterületre normált idézettségi arány: FWCI / CNCI (pl. THE WUR, USNews)
 - Top 1-10% idézett közlemények (pl. THE, USNews)
 - Speciális idézettségi hálózatok (THE, Leiden)
- **Folyóirat presztízs:**
 - Top 10% (D1) idézettségű folyóirat (pl. THE impact), kiválasztott folyóiratokban megjelent közlemények (pl. ShanghaiRanking)
- **Áttételes adatok**
 - Pl. magasan idézett kutatók (Highly Cited Researchers) száma

Reputáció

- Kutatók, munkáltatók kérdőíves megkeresése
- Általában: Legjobb egyetemek felsorolása
- **Kik kapnak kérdőívet?**
 - Publikáló szerzők (levelező szerzők THE, USNews)
 - Egyetemek által jelölt partnerek (QS)
- Nem nyilvános (black box), bizalmi viszony

Különböző indikátorok alkalmazásának hatása

- A módszertani eltérések hogyan hathatnak a különböző rangsorokon elért helyezésre?
 - Méretfüggő indikátorok használata
 - Szakterületek különbözősége
 - Reputációs indikátor használata

Különböző indikátorok alkalmazásának hatása

- Kutatócsoportunk megvizsgált négy rangsort*
 - Erős korreláció (0,8-0,9) a közlemények száma és idézetek száma, valamint TOP 1% és 10% idézett közlemények között
 - A THE és QS rangsoron jól teljesítők (ShanghaiRanking és USNews-hez viszonyítva) szignifikánsan kisebb egyetemek
 - Az ShanghaiRanking és USNews rangsoron jól teljesítők (THE és QS-hez viszonyítva) szignifikánsan nagyobb egyetemek

*Relationship between bibliometric indicators and university ranking positions
(<https://www.nature.com/articles/s41598-023-35306-1>)